

КИРИЛ АПОСТОЛОВ НЕСЪСТОЯЛАТА СЕ ВТОРА СРЕЩА

chitanka.info

Спряхме в дълбоката, непробиваема за слънчев лъч сянка. Поляната, на която моят приятел извъртя изкусен кръг, за да паркира, приличаше на грамадно бобено зърно, оградено отвсякъде с гигантски петдесетметрови смърчове. Контактният ключ изщрака с ясен металически звук, но двигателят на москвича тъй и не угасна. Като пръхтеше задъхано и на тласъци, той продължаваше да се тресе. Диньо се принуди да върне ключа в работно положение и слезе да вдигне предния капак. След неговото излизане от колата цялото шаси се повдигна, а ресорите изпъшкаха. Подир минута време моторът заработи на нормални обороти. Накрая той избреца в насрещния склон като простинал бивол и млъкна.

— Видиш ли? — заговори приятелят ми, като ме измерваше със строг поглед от главата до петите. — А ти искаше с твоята нежна дамичка. Къде ти! За лада ли са нашите пътища.

Така беше, макар то да важеше отчасти и за неговия москвич.

Когато шофьорът влезе в кабинета му преди час и попита дали е свободен, за да иде да подготви джипа за утрешното пътуване, Диньо рече:

— Свободен си. До понеделник не ми трябваш.

— Май забравихте нещо — усмихна се младежът и добави като всеки предан и добросъвестен служител: — Утре е откриването на лова в „Синаница“.

— Ще отида с моята кола — каза спокойно Диньо.

— Защо да си напиняте москвето, когато джипката е на разположение. В такива случаи вашият предшественик...

— При предшественика ми може да е било така, при мене е иначе. Върви и си гледай личната работа — отрязва го председателят. — Е, ако беше ловец — рече той, за да смекчи малко строгостта си, щом оня се отправи към вратата, — ако беше ловец — повтори, — щях да те поканя и тебе. Но ти не обичаш миризмата на барута.

Отскоро на този пост, явно приятелят ми искаше да въведе нов ред, който поне засега беше неразбираем за помощниците му, свикнали с привичките на старото началство.

За тоя лов се бяхме наговорили още преди месец, когато случайността ни срещна на площад „Възраждане“ в столицата. Диньо току-що излизаше от тяхното министерство — НАПС, инициали, които в устата на шегобийците отдавна се бяха трансформирали в

нещо като „Напаст за българското земеделие“. Кръшнахме в ресторанта насреща и седнахме на една безкрайно захабена маса пред бутилка мелнишко. Попитах го дали има промяна в работата му и тогава Диньо с голямо притеснение ми разкри, че от няколко дни е председател на АПК в родното му село. После от дума на дума стигнахме до нашето общо хоби — лова. Именно там моят стар приятел ме покани за утрешния празник на тукашните ловци. Приех с радост, още повече че ние с него сме бродили и друг път по тия места и бях останал с незабравими впечатления за богатата фауна на нашите южни планини и техните предхълмий. В четвъртък получих и дългоочакваната телеграма: „Празникът неделя. Ела събота.“

От административната сграда на АПК-то отидохме направо у дома му. Диньо нахвърля набързо в москвича предварително приготвения багаж. Кучето влезе преди нас и зае мястото си на задната седалка.

— Предлагам да пътуваме с моята кола — рекох.

— Пътят не е за лада — каза той, докато изкарваше насила загара от купето, за да го вчеше навън, та по-малко космаци да останат по седалките, чиято дамаскова тапицировка изглеждаше съвсем нова.

За пътя Диньо излезе напълно прав. Просто не знам къде щяхме да сме в тоя час, ако той беше приел предложението ми да тръгнем с моята лада. А неговият зелен бръмбар бреца-меца по стръмните завои на балканския път, но ни докара на местоназначението.

В горния край на поляната, почти тикната в гората, белееше хижата, сборният пункт за утрешния ловен поход. Някои вече бяха дошли. Другите пристигнаха след нас. Така че когато хижарят пристъпи да запали трите петромаксови лампи, трапезарията беше почти-почти изпълнена с народ, естествено, само мъже. Вечеряхме и веднага се качихме на етаж, където бяха спалните. На Диньо, като върховно районно началство, му беше предоставена единствената стая с две легла. Останалите спални бяха общи. Легнахме. Преди това моят приятел дръпна докрай пердетата и отвори напълно прозореца.

— Свикнал съм, като спя, да ме гледа небето — рече той и побърза да попита дали пък аз не съм научен на друго, например да спя в затъмнена стая.

— Може, може — съгласих се. — Не ми пречи.

В неголемия четириъгълник пред нас се очерта един огромен къс нощно небе, изпъстрено с безброй звезди — едни по-едри, други по-дребни, едни силни и ярки, сякаш бяха на метри от нас, други мънички и едва забележими. Освен по големина и сила те се различаваха и по цвят — бели, жълти, огненочервени, лилави... Всичко това навярно можеше да бъде обяснено по-простичко и по-точно, но за мен, градския човек, то беше едно тайнство...

— Срещал ли си някъде по света небе по-озвездено от нашето? — достигна из полумрака на другия ъгъл гласът на Диньо.

Изчака да чуе моя отговор и понеже аз се забавих, отново попита:

— А? Не е ли истина това, което казвам?

— Не съм правил сравнение, но сигурно си прав.

— Така е, можеш да ми вярваш. И обяснението е, че въздухът в нашата планина не е запрашен. А една от условията за проникването на светлината е чистотата на въздуха. С една дума, тукашното небе е с повече звезди от равнинското.

Над смърчовата гора, която започваше току зад стрехата на хижата и се спускаше стръмно към дола, се понесе нежно равно шиптене. Нямаше вятър, върхарите на дърветата не трепваха, а шиптенето не секваше.

— Чуваш ли?

По силното скърцане на леглото разбрах, че моят съквартирант се е изправил на лакти.

— Подир малко вятърът ще бъде тука.

И наистина не изминаха дори цели две минути, когато крайните клопки на смърчовите климнаха на една страна. Едновременно с полъха на ветеца в стаята нахлу един далечен проточен вой.

— Откога при вас вълците почнаха и лете да вият? — попитах.

— Не е вълк — отговори веднага председателят на АПК-то. — Наблизо има кооперативна кошара. Та едно от кучетата там е свикнало да вие нощем като вълк. Чобаните се видяха в чудо. Връзваха го, гониха го, нищо не помогна. А пък им е жал да го застрелят. Добър пазач беше. Наредил съм да го свалят в селото. Изглежда, тука небето и гората го карат да дивее.

— Какво че вие? Пречи ли нещо?

— И питаш още. А може би наистина не знаеш до какво води такова виене.

— Нима след гривестия, когото убихме преди години, отново имате проблеми с вълците, та се страхуваш?

Диньо съвсем се изправи и за по-удобно подпря гръб до стената. Явно имаше намерение да говори или най-малкото нямаше намерение да заспива скоро.

— Гривестият, казваш. Не, оттогава не сме имали сериозни проблеми с вълците. Но колкото за мая ги има. Е, не както навремето. Тогава цели глутници шетаха из полето, та хората не смееха да замръкват навън. Аз разправял ли съм ти за първата ни среща с един такъв гривчо. Единак. Голям колкото козел. Не като тоя, що убихме с тебе. Той сигурно ще да е бил син на другия. Оня... Оня беше страшилище. Разправял ли съм ти?

Казах, че не си спомням, и го помолих да ми разкаже историята.

— Това се случи през зимата на хилядо деветстотин петдесет и четвърта година — започна своя разказ приятелят ми. — Голяма зима. Тежка зима. А нашенецът, току-що нагазил с двата крака в новия живот, още не беше прежалил имот и стока, та кога лягаше и кога ставаше, сè едно си баеше: „Тъй, нà! Останах гол като тояга. Как ли ще е занаят?“ Уж доброволно бе отстъпил и земя, и добитък, и инвентар, а сън не го ловеше... И трябваше да се яви Той, за да си спести нашенецът тия, уви, напълно безплодни по резултатността си угризения и мъки. Казвам да си спести, защото човекът тъй е устроен, че лесно забравя вчерашния ден, ако, да речем, днешният привлече с нещо вниманието му.

А през тия дълги-предълги януарски нощи Той често навестяваше селото. Тропоските му върху снега личеха отначало докрай. И както изглежда, пресичаше селото, необезпокояван от кучетата — с равна, еднакво голяма крачка както на входа, тъй и на изхода.

— Вижте! Ей го де е седял — сочеха най-ранобудните, тези, които вече бяха успели да разчетат следите му. — И да речете, че само е поспрял! Не. Дълго е седял. Снегът е слегнал, та чак замръзнал.

— Ха! Точно под прозореца на Голем Диньо. Ей, Диньо, що ли па да е гледал как се милувате и цалувате с булчето си. А?

Тогава аз току-що бях се оженил. Младок. Краката ми още миришеха на казарма. Работех в кравефермата. Нещо като помощник-бригадир. Задочното, където се запознахме с тебе, записах подир две години.

Но да се върнем на думата... Съседката, за да ме спаси от по-нататъшните подигравки, подхвана:

— Глейте, глейте! Скокнал през дуvara, дето е човешки бой. Сила ли е, що ли е?

— Влъчка сила — намеси се в разговора дядо Андон, най-възрастният югненчанин. — И кучета има големи, по-големи от вълк биля, ама силата му нема. Природа.

— Хм! Ще премеря аз тая негова сила колко чини, ама де да видим! — рекох аз. Това беше моят отговор на ония, които искаха да си правят майтап с мене.

— Слушай, Диньо, слушай, дедовото! — взе да ме уговаря бащински старецът. — Хич не ти трябва да излизаш срещу такъв. Тоя кръвник е белязан от бога и секакъв куршум не го фаща. Послушай ме. На такъв не знаеш откъде ще му дойде. Думата ми е: недей с хвалби и перчене.

— Не е слон, вълк е. Хайде де. Ще му видя сметката.

— Тъй, тъй. От тебе нищо се не куртолисва.

Мъжете от другата група отново се изкикотиха.

Трябва да ти кажа, че в ония години ми беше излязло името на самохвалко, хвалипръцко. А знаеш нашите селяни колко ги обичат такива.

Продължиха за вълка.

— И как не го усещат кучетата! Да се чудиш и маеш... — захващаше един.

— Минава край тях, отминава ги, а те си лежат, не щат да чуят, че в селото вълк е влязъл! — наставяше друг.

— Нивгаж не е бивало това — клатеше замислено глава дядо Андон. — Русите съм срещал по фустанче, много нещо е минало през бялата куфалница, ала таквоз нещо не помня. Тоя вълк не е вълк, куче е, помнете ми думата. Тоя има дих кучешки, затова и псетата не го надушат.

Така мислеше не само дядо Андон, а и другите по-възрастни хора от района. Всички те твърдяха, че кучето усещало гадта от хилядо

крачки. А този, разправяха ония, които го бяха виждали отблизо, и по външен вид приличал на куче: козината по врата му била по-светла, та повече мязал на един охранен гривчо, нежели на вълк. Дядо Андон за кой ли път повтаряше историята, как преди четири-пет години негов акран от Горно Хилядново се оплакал, че нещо удушило кучката му и отмъкнало рожбите ѝ, още непрогледнали. Защо този хайдук, говореше той, да не е била някоя вълчица. И старците само това чакаха, да подхванат десетки разкази за кутрета, отгледани от вълчици и дори от мечки. А някой си Ставри от Моравка преди години хванал две малки вълчета, подмушнал ги на кучката си и тя ги отчувала заедно с нейните кутрета... Питомно, диво, майката си е майка, заключи дядо Андон.

На следващата нощ пак бе дохождал: отмъкнал една овца, а други няколко удушил. Устроиха три-четири пусии и най-личните мъже на селото зачакаха. Седяха, дремаха, спомняха си разни истории, но кръвникът не идваше. Сякаш бе предугадил готвения капан. Цяла седмица не се яви. Селяните почнаха да се шегуват с дежурещите ловци, че кучетата него не го усещат, но той надуша и тях и че нямало да стъпи в селото, докато те отново не си легнат при жените и децата. Но вълкът все пак налетя и отнесе една от петтях овчици на баща ми. Аз се нахвърлих върху дежурещия на най-близката пусия. Нарекох го развейплява, шушумига. Не знам още какъв си. И че такива в казармата ги дават на военен съд.

— Де, де, не се сили толкова. Ще те видим и тебе, като ти дойде редът — защитиха ловеца останалите мъже.

Дните си минаваха. Една привечер ми съобщиха, че е мой ред да дежуря, и казаха сам да си избира мястото. При едно условие само — да завардя нашата улица. Щом притъмня хубаво, хапнах набързо, презрамчиш пушката и излязох навън. Стоях колко стоях в сянката на нашия навес, па като видях, че е още много рано и хората не са си легнали, свих към ресторанта. Върнах се подир час с една овча кожа, още миришеца на пресна кръв, и я плъоснах наред улицата.

Нощ студена — януарски ясник с тънък лют ветрец. Снегът под оскъдната светлина на месечината изглеждаше синкавовиолетов. Кожата насреца тъмнееше. Стоех в сянката на навеса и прикривах в шепа пламъчето на цигарата. А пръстите на десния ми крак взеха да тръпнат. Винаги първо той изстиваше: левият държи, тръпи на студ, а ето десният... Пък уж и двата еднакво дебело ги обувах. Простуда.

Стара простуда. Тъй ми бе казал лекарят на поделението, в което служех. Но от казване до истинска помощ разлика голяма, нали.

Тогава ние живеехме на края на селото. След нас имаше само две къщи. Плевните. И нататък — лозята. Точно оттам, откъм лозята, се зададе и вълкът: едър, дебел, с равен гръб и извита опашка. Можях да го огледам, защото оня вървеше бавно. От време на време поспирваше, после пак тръгваше, но все така предпазливо, внимателно, сякаш опипваше земята под краката си. Вятърът подухва към него, рекох си със задоволство, не може да не надуши кръвта. И наистина хищникът усети миризмата. Заострената му глава с изшилена като ханджар муцуна се насочи към черното петно. Даже подкрепя нататък, но предпазливостта тутакси го възпря, надделя и той кръшна в сумрака на близкия дувар. Не бързаше. И аз не бързах. Щом веднъж е тръгнал, рано или късно ще дойде. Но явно и вълкът не беше вчерашен и кой знае какво щеше да предприеме, ако най-неочаквано откъм далечната пусия не изтрещя първата пушка. С един скок вълкът се намери в отсрещната сянка, но и този път не побягна панически, а първо се огледа. Сякаш размишляваше накъде ще бъде най-безопасно да тръгне. Проеча втори изстрел. Кучетата залаяха, завиха. Селото се побуди, прозорците на много къщи светнаха.

Вълкът идеше право към мене. Още не ме виждаше. Когато помежду ни останаха не повече от тридесетина крачки, аз напуснах сянката, където се притулвах дотогава, пресякох пътя му и стрелях бързо. Мислех си: и да не улуча от първия път, ненадейното ми появяване, и то от такава близост, изстрелът, ще го принудят да побегне обратно назад. Тогава щях да имам достатъчно време и да успокоя нервите си, и да стрелям, както трябва. Но криви излязоха сметките ми, защото не бях предвидил другото, а именно, че вълкът може и да не се уплаши. Тъкмо това стана. Изстрелът като че подхвърли тялото му встрани, но той ни най-малко не промени предварително, отнапред избраната посока. Другите стрелци престанаха да стрелят: едно, че целта беше далече от тях, второ, пазеха мен да не убият.

Вълкът вече беше съвсем наблизо и аз си помислих с ужас, че сега чифтето би ми послужило повече като тояга, отколкото като пушка. За всеки случай изстрелях патрона и във втората цев. Облакът

от барутния дим, примесен със снежен прах, забули и погледа ми, и мен самия...

Тъй и не разбрах как се бях намерил по гръб и защо каскетът и пушката ми лежеха на няколко метра, наполовина зарити в снега. Опипах дясното си рамо, наболяваше ме. Едновременно се опитвах да си дам сметка какво точно бе станало. Убих ли гривестия? Най-малкото съм го ранил, казвах си. Невъзможно е да се е отървал съвсем така, та аз му стрелях в упор.

Кучетата от далечната махала, там, където бяха училището и черквата, лаеха настървено. Обърнах очи по посока на гюрултията и в същия миг видях на заревото вълка здрав и читав да напуска селото. Както винаги, изтегляше се по посока Жълтия мел. Свих огромните си длани в пестник и заудрях по снега като с копито: Да ми дойде в ръцете и да го изпусна! Срам, срам и позор!

Станах, вдигнах каскета, та го нахлузих как да е на главата, праметнах пушката през рамо и тръгнах полека към площада. Когато стигнах, там вече се бяха сипнали половината мъже от махалата. Всички ме очакваха с нетърпение, а ловецът от близката пусия дори припна да ме посрещне, сякаш се нуждаех от помощ.

— Абе, Диньо, каква я свършихте с оня бе? По едно време видях човек и вълк валмо и се прекръстих: „Диньо, Диньо, отиде си акерим!“... Тц, тц, тц! Бива ли тъй, като го знаеш какъв е. Сам си търсиш умирачката.

Махнах с ръка. Ядът от несполуката като че ми беше преминал.

— Вижда, ей, вижда, че стоя наред улицата, и търчи право към мене. Все едно че буболечка има пред очите си. Гърбът му изпънат като стрела, очите — ей таквизи жълти въглени... Хич не жаля, че ме надви — рекох. — Моето уважение към такъв. Но ние с него пак ще се срещнем. Ще дойде видовден и тогава ще се разбере кой от нас е по-силния — заканих се и поех към дома, за да спра кръвта от рамото.

Навън шиптенето отдавна бе преминало в едно постоянно равно бучене, сякаш високо в небето тътнеха моторите на десетки ескадрили.

Диньо продължи:

— Краят на вълка дойде точно както беше предсказал дядо Андон — от незнайна страна.

Подир неделя отидох на гости у вуйчови от съседното село. Пак стана дума за гривестия.

— Не само вие, югненчани, и ние, и яворчани, цялата долина беше пропищяла от него. Но слава богу куртолисахме — каза вуйчо.

— Как?

— Вчера моравкалия пѣдар му е видял сметката.

— Ама... на място? — не повярвах отначало на ушите си.

— На място бе. Ей тъй, с един-единствен изстрел. И то станало съвсем случайно. Тоя, стрелеца де, аз го знам от дете. За нищо го не бива. Като залепи заран цигарата на устата, цял ден я държи тъй изгаснала и празна. Пѣдар е на Моравка. Излязъл него ден до корията за съчки. Нали есен го мързи да си набави дърва, както прави всеки нормален човек, та свирне ли горнякът, тръгва с въженцето, де що намери. Влязъл, колко влязъл в гората, гледа, до един шипок — вълк. Вятърът духал насреща, та звярът не го усетил. Откача пѣдарят пушката и оня, както си ядел мършата — тумбала, на място. В устата му останало билия парче месо.

Слушах разказа му замаян. На душата ми отведнѣж застудя. Сякаш човек близък и свиден бях загубил. Какво беше това? За вълка ли ми домия, или съжалявах, че не съм бил на мястото на моравкалия пѣдар. Тъй, на... Убий ме, не мога да ти кажа откъде пръкна у мене това чувство тогава, но то изигра решаваща роля за по-нататъшното ми поведение. В тоя час в мен като че стана нещо важно: остарях ли, съзрях ли, та почнах да гледам на света по-философски...

Вуйчо ме погледна някак особено.

— Знаеш Калчо, сестриния ми син, дето го именуваха Урагана — подхвана той, като че ли без всякаква връзка с току-що разказаното. — Полицайте треска ги втрисаше, чуеха ли името му. Смело момче, личен партизанин. От какви ли не капани е излизал здрав и невредим. Цялата околия говореше за него като за Левски. И какво? Уби го разсилният от Горна тополка, онова гърбавото, дето едва си влачеше краката. С достойните често става така: вместо славна смърт...

Въздъгнах, отпих от хубавото-прехубаво вино и станах да си вървя. Нищо не беше в състояние да ме задържи повече тука — нито искрящата кехлибареножълта кирацуда, нито любезността на роднинското семейство. Душата и цялото ми същество крещяха отвътре, искаха в тоя час да бъда сам.

Голем Диньо изпъшка и се свлече в леглото, сякаш току-що бе чул вестта за смъртта на гривестия.

Попитах го замислял ли се е някога защо така драматично е приел новината, той, ловецът от най-млади години. Едно към едно, казах, стоят фактите с твоето публично изявление, че сам ще го ликвидираш, а ти не си успял да го сториш и го убива друг. В такъв случай, заключих аз, човек може да съжалява, да се ядосва, не и да тъгува. Или пък тогавашната ти сантименталност просто е била проява на младостта.

— Не е — изпъшка повторно приятелят ми и пак повтори: — Не е това причината. — И докато наместваше двуметровото си снажище в малкото за него легло, като че бе размислил и отчасти решил собствената си загадка, свързана с убийството на гривестия. — По-скоро ще е онова, което подхвърли тогава вуйкото за племенника си, партизанина... По-скоро това ще да е. Жалко е, нали, когато един исполин бъде сринат от някакво нищожество. Разбираш ли? Обидно е. Не е достойно.

Вятърът вън духаше с цялата си сила. Върхарите на смърчовите стояха полегнали, сякаш някаква невидима ръка ги държеше в едно положение. Даже в стаята захладна.

— От утрешния ни лов няма да излезе нищо — въздъхна Диньо. — Този сух вятър ще издуха всекаквито оставени миризми по земята. Как кучетата ще издирват, не ми е ясно.

— Те си знаят как — рекох, за да го успокоя. — Да не им е за пръв път.

— Прав си — съгласи се той. — Лека нощ.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.